

Ohjelmamuutosehdotus

Seurantakomitea
29.9.2022

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ohjelmamuutosehdotus

- Esitettävät muutokset:
 - Lisättävät JTF tekstit ohjelmaan (liite 2a)
 - Alueelliset siirtymäsuunnitelmat (liite 2b)
 - EAKR-tuotosindikaattori RCO75 korjaus (liite 4)
 - Muutoksilla täydennetty ohjelma-asiakirja (liite 5)
- Lisätietona käsittelyä varten
 - JTF rahastoa koskeva ympäristöselostus (liite 2c)
 - Kooste julkisen kuulemisen palautteesta (liite 3)

Valmisteluaikataulu 2022

pääpiirteittäin

- Ympäristövaikutusten arviointi (sova): 9.6.2022
- Julkinen kuuleminen lausuntopalveluun: 23.6.2022 – 16.8.2022
- Alueilta viimeistellyt, julkaisukelpoiset, siirtymäsuunnitelmat 5.9.
- Seurantakomitean sihteeristö: 9.9.
- Seurantakomitea kokous 29.9.
- Valtioneuvoston käsittely, tavoite 13.10.
- Ohjelmamuutosesitys komission käsittelyyn lokakuussa
- Komission hyväksyntä ohjelmaesitykselle ja alueellisille siirtymäsuunnitelmille vuoden loppuun mennessä
- JTF:n toimeenpanon käynnistäminen alkuvuosi 2023

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

EAKR

Innovatiivinen
Suomi

TKI

Digitalisaatio

Pk-yritykset

Hiilineutraali
Suomi

Energiatehokkuus ja
päästövähennykset

Ilmastonmuutokseen
sopeutuminen ja
riskienhallinta

Kiertotalous

Saavutettavampi
Suomi

Tieliikenne
(Itä- ja Pohjois-Suomi)

ESR+

Työllistävä,
osaava ja
osallistava
Suomi

Työllisyys

Osaaminen

Yhdenvertai-
suus ja
osallisuus

Sosiaalisten
innovaatioi-
den Suomi

Sosiaaliset
innovaatiot
(nuoret)

Aineellista
puutetta
torjuva Suomi

Aineellinen apu

JTF

Oikeudenmu-
kaisen
siirtymän
Suomi

Liiketoiminta ja
työpaikat

TKI-investoinnit ja
uudet ratkaisut

Turvetuotanto-
alueiden
ennallistaminen ja
jälkikäyttö

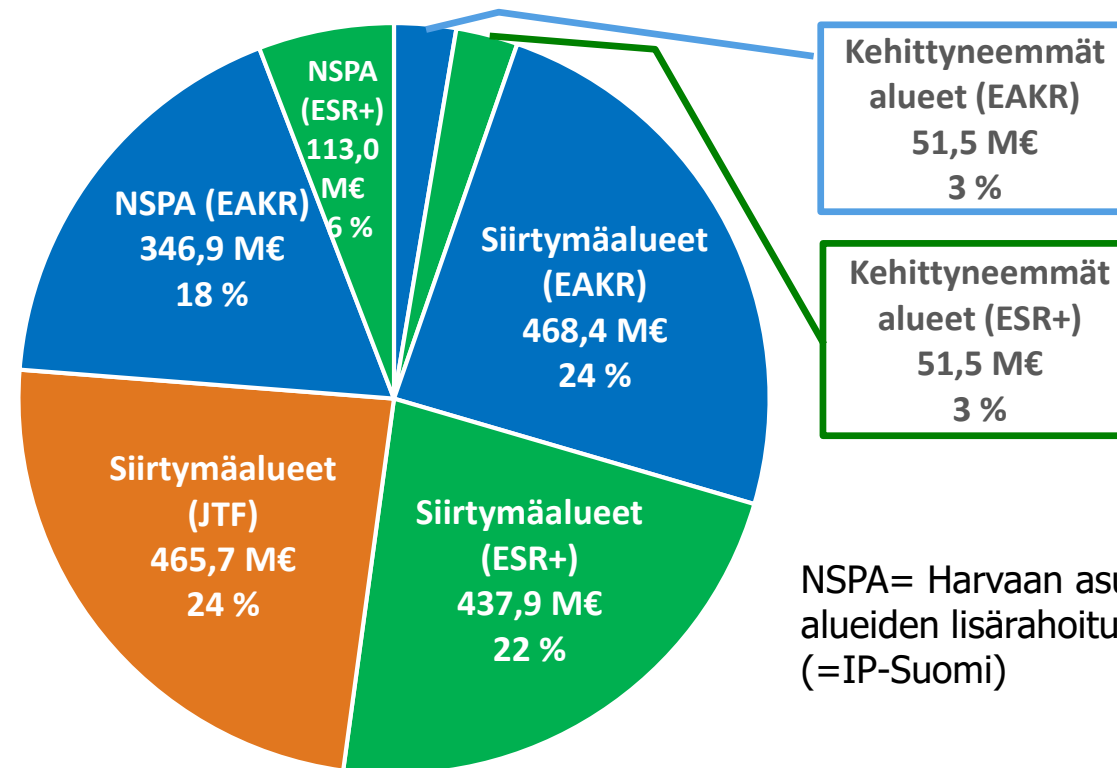
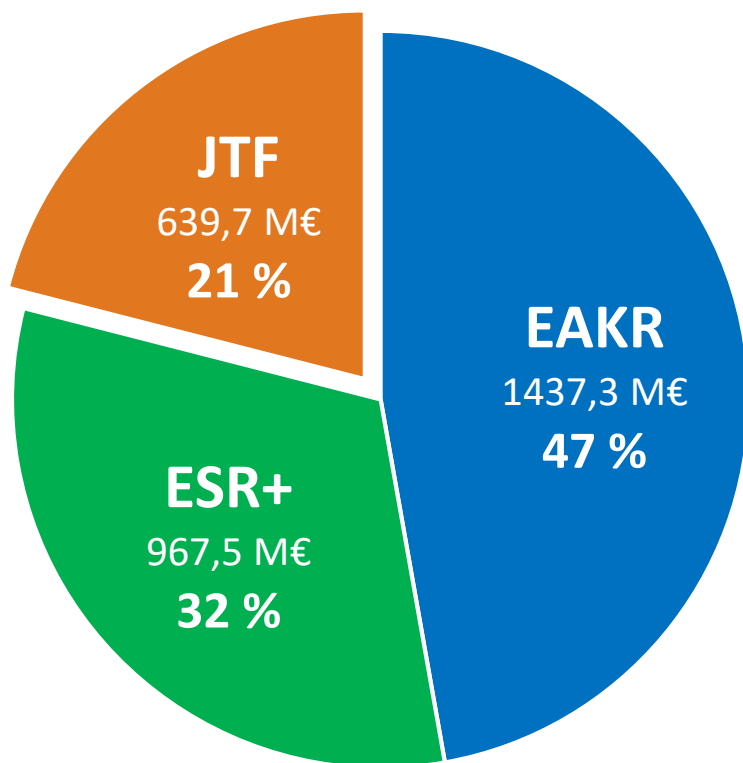
Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ohjelman rahoituskehys 2021-2027 (milj. euroa)

NSPA= Harvaan asuttujen alueiden lisärahoitus (=IP-Suomi)

- Kuvassa **julkisen kokonaisrahoituksen** osuudet rahastoittain
- JTF lisätään ohjelmaan myöhemmin v. 2022 aikana
- Tekninen tuki yhteensä 114,6 milj. euroa (julk. rah.)
- Ml. tekninen tuki ohjelman julk. rahoituskehys on 3,159 Mrd. €

EAKR	Milj.€	Osuus
Kehittyneemmät alueet	51,5	6 %
Siirtymäalueet	468,4	54 %
NSPA	346,9	40 %

ESR+	Milj.€	Osuus
Kehittyneemmät alueet	51,5	9 %
Siirtymäalueet	437,9	73 %
NSPA	113,0	19 %

Oikeudenmukaiset siirtymän mekanismi

- Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi on väline, jolla edistetään ilmastoneutraaliin talouteen siirtymistä oikeudenmukaisesti niin, ettei mikään alue joudu kärsimään murroksesta kohtuuttomasti.
- Mekanismilla pyritään lievittämään ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen vaikutuksia yhteiskunnassa ja taloudessa. Tukea kohdistetaan kaikkein haastavimmassa tilanteessa oleville alueille, toimialoille ja työntekijöille.

Oikeudenmukaiset siirtymän mekanismi

Uusi oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

- Tuetaan alueita, joihin ilmastoneutraaliuteen siirtyminen vaikuttaa eniten
- Rahastolla kevennetään ilmastosiirtymän aiheuttamia sosioekonomisia kustannuksia ja tuetaan asianomaisten alueiden talouden monipuolistamista ja muuntamista.
- Pk-yrityksiin kohdistuvien tuotannollisten investointien tukemista, uusien yritysten perustamista, tutkimusta ja innovointia, ympäristön uudistamista, puhdasta energiaa, työntekijöiden perus- ja uudelleenkoulutusta, työnhakuneuvontaa ja työnhakijaohjelmien aktiivista hyödyntämistä

InvestEU-ohjelman oikeudenmukaisen siirtymän järjestely

- InvestEU:sta voidaan alueellisen oikeudenmukaista siirtymää koskevan suunnitelman puitteissa tukea laaja-alaisemmin investointeja esimerkiksi energia- ja liikenneinfrastruktuurihankkeisiin, mukaan lukien kaukolämpö, mutta myös hiilestä irtautumista koskeviin hankkeisiin, talouden monipuolistamiseen ja sosiaaliseen infrastruktuuriin

Uusi julkisen sektorin lainajärjestely

- Järjestely on tarkoitettu yksinomaan julkisyhteisöille, ja sillä tuetaan hankkeita, jotka eivät tuota riittävästi omia varoja, jotta niitä voitaisiin rahoittaa kaupallisesti. Hankkeisiin odotetaan sisältyvän alueellisten siirtymäsuunnitelmien tavoitteisiin liittyviä investointeja julkiseen infrastruktuuriin, kuten energiaan ja liikenteeseen, kaukolämpöverkkoihin, energiatehokkuustoimenpiteisiin, rakennusten kunnostaminen mukaan lukien, sekä sosiaaliseen infrastruktuuriin

Suomen sitoumus

- JTF:n perusta Suomessa on hallitusohjelman kirjaus turpeen energiakäytön puolittamisesta vuoden 2030 loppuun mennessä.
- Turpeen energiakäytön alasajon välittömät ja välilliset haittavaikutukset aluetalouksiin ja työllisyyteen ovat merkittäviä. JTF:llä vastataan vähähiilisen siirtymän aiheuttamiin sosioekonomisiin ja ympäristöllisiin haittavaikutuksiin työllisyyden ja kestävien aluetalouksien turvaamiseksi.

JTF-tuen suuntaaminen

- JTF-toimien kohdealuetta ei rajata turvealueisiin
- Toimenpiteiden hyöty suuntautuu ahdinkoon joutuneen turvetoimialan välittömien ja välillisten haittojen vaikutusalueeseen, joka voi olla haittavaikutusten laajuudesta ja luonteesta riippuen maantieteellisesti suhteellisen laajakin.
- Elinkeinojen monipuolistamisen toimenpiteet kohdistuvat pääosin turvetoimialan ulkopuolisille sektoreille maakunnan älykkään erikoistumisen strategian mukaisesti.

Hallituksen linjaukset siirtymäsuunnitelmiin

- Elinkeinojen monipuolistaminen ja turvetoimialan työvoiman uudelleenkoulutus ja -työllistäminen suunnitelmien keskiöön
- JTF-asetuksen artiklan 8 kaikki toimet ovat lähtökohtaisesti käytössä, mutta suunnitelluilla toimilla tulee olla selkeä yhteys siirtymän haittavaikutuksiin ja niihin vastaamiseen
- Tulee varmistaa toimien tuloksellisuus (=asetetaan konkreettiset tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat indikaattorit)
- Turvetta korvaavat energia- ja lämpölaitosten investoinnit rahoitetaan vain pilareista II- ja III (huomioidaan suunnitelmissa)
- Maakunnan älykkään erikoistumisen strategian hyödyntäminen erityisesti elinkeinojen monipuolistamisen toimenpiteissä
- Työvoiman uudelleenkoulutuksen ja -työllistämisen toimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti turvetoimialta työttömäksi jääneisiin ja alan työttömyysuhan alaisiin (nuoret erityisesti)
- Turveyrittäjien valmiudet uuden liiketoiminnan käynnistämisen mahdollistamiseksi
- Turvetuotannosta poistuvien maa-alueiden ennallistaminen ja uudet käyttömuodot huomioiden päästöjen minimointi
- JTF-toimien tulee olla linjassa kansallisten ilmastosuunnitelmien, kuten ilmasto- ja energiastrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmien kanssa
- Horisontaalisena periaatteena noudatetaan mm. *'do no significant harm'*-periaatta, eli JTF toimenpiteillä ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa mm. luonnolle, vesistöille tai ympäristölle

Tuotosindikaattorit

Tunnus	Indikaattori	Mittayksikkö	Alueluokka	Välitavoite (2024)	Tavoite (2029)
RC001	Tuetut yritykset (joista mikro-, pk- ja suuryrityksiä)	kpl	Siirtymä	387	1 933
RC002	Avustuksilla tuetut yritykset	kpl	Siirtymä	256	1 281
RC004	Muuta kuin rahoitustukea saaneet yritykset	kpl	Siirtymä	130	652
RC005	Tuetut uudet yritykset	kpl	Siirtymä	86	429
RC007	Yhteisiin tutkimushankkeisiin osallistuvat tutkimusorganisaatiot	kpl	Siirtymä	21	107
RC010	Yritykset yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa	kpl	Siirtymä	802	4 011
RC038	Tuen piiriin kuuluvan kunnostetun ja jälkikäyttöön otetun maaperän pinta-ala	ha	Siirtymä	2 719	13 596
EECO07	18-29-vuotiaiden nuorten lukumäärä	hlö	Siirtymä	242	1 210

Tulosindikaattorit

Tunnus	Indikaattori	Mitta-yksikkö	Alueluokka	Tavoite (2029)
RCR01	Tuettuihin yksiköihin luodut työpaikat	kpl	Siirtymä	3 709
RCR03	Tuote- tai prosessi-innovaatioita toteuttavat pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset)	kpl	Siirtymä	679
RCR19	Yritykset, joilla on suurempi liikevaihto	kpl	Siirtymä	1 519
NR01	Verkostojen ja innovaatioekosysteemien kehittämät innovaatiot, tuotteet ja palvelut	kpl	Siirtymä	1 794
NR03	Pk-yritykset, jotka aloittavat uuden liiketoiminnan	kpl	Siirtymä	570
NR09	Pk-yritykset, jotka aloittavat energiatehokkuuteen tai uusiutuvan energian ratkaisuihin perustuvaa uutta liiketoimintaa	kpl	Siirtymä	434
EECR03	Osallistujat, jotka saavat ammattipätevyyden jättäessään toimen	hlö	Siirtymä	320

Täydennyksiä alueellisiin siirtymäsuunnitelmiin

- **Biomassan riittävyystarkastelu (osa suunnitelmista)**
 - JTF-toimin ei saa vaarantaa biomassan käytön kestävyyttä eikä pienentää hiilinieluja tai kasvattaa hiilinieluvajeita;
 - Suunnitelmissa tulee esittää parhaaseen saatavilla olevaan tietoon perustuen määrälliset selvitykset energiapuun saatavuudesta sekä todennäköisistä puun/energiapuun käyttömääristä alueella vuoteen 2030. Tarkastelussa tulisi myös mahdollisuuksien mukaan esittää mahdollisten lisähakkuiden todennäköiset vaikutukset alueen metsien hiilinielun kehitykseen. Energiapuunkorjuussa tulee esittää myös, miten toimenpide noudattaa DNSH –periaatetta (mm. luonnon monimuotoisuus, ilmasto).
 - Osa suunnitelmista sisältää jo riittävyystarkastelun; näiden osalta voi riittää analyysin varmistaminen/täsmentäminen. TEM on erikseen yhteydessä maakuntiin, joiden suunnitelmat erityisesti kaipaavat täydennyksiä.

Täydennyksiä alueellisiin siirtymäsuunnitelmiin

- **Polttoon perustumaton energiantuotanto (kaikki suunnitelmat)**
 - Edelliseen liittyen (strategiaa ja tavoitteita koskien) kuvaus siirtymisestä toteutuksen myöhemmässä vaiheessa biomassan hyödyntämisestä polttoon perustumattomaan energian tuotantoon;
- **Pilariin III hyödyntäminen (kaikki suunnitelmat optioina)**
 - polttoon perustumattomat energiainvestoinnit;
 - maalämpöinvestoinnit;
 - energia- ja lämpölaitosten kaukolämpöverkkojen investoinnit;
 - julkisten rakennusten energiainvestoinnit
 - Kiertotalous, jätteidenkäsittely ja kaupunki-infra
 - alemman tie- ja rataverkon kunnossapidon investoinnit (huom. alemman tieverkon perustukset kaipaisivat isoja kunnostus- ja kuivatustoimia jotta ne kestäisivät ilmastonmuutoksen myötä jo kasvaneet vesimäärät)

EAKR RC075

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

RCO75: Tuen piiriin kuuluvat yhdenmetyt aluekehitysstrategiat

(Strategies for integrated territorial development supported)

Definition and concepts:

Number of contributions to strategies for integrated territorial development reported by each specific objective contributing from the Funds in line with CPR Article 28 (a) and (c). The indicator values therefore measure, at specific objective level, the discrete number of financial contributions to territorial strategies.

Komissiolta saadun ohjeistuksen mukaisesti ko. indikaattorin mittayksikkö ja tavoitetasot muutetaan vastaamaan määritelmää.

Päivitetty metodologiakuvaus: "Koska ohjelmaan sisältyy vain yksi ITI-strategia (kestävä kaupunkikehittäminen), arvioi TEM kunkin sen toteuttamisessa mukanaolevan erityistavoitteen ja ao. alueluokan osallistuvan toteutukseen vähintään yhdellä rahoitustapahtumalla, joten RCO75:lle merkitään tässä vaiheessa tavoitteeksi "1" kuhunkin erityistavoitteeseen ja ao. alueluokkaan. Kun ohjelman ja ITI-strategian toteutumisesta on myöhemmin saatavilla seurantatietoja, voidaan tavoitetasoja tarvittaessa tarkistaa."

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

1) Lähtötilanne: RCO75 eri erityistavoitteissa

Erityis-tavoite	Rahasto	Tunnus	Indikaattori	Mitta-yksikkö	Alueluokka	Välitavoite (2024)	Tavoite (2029)
1.i	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh-dennetyt aluekehitysstra-tegiat	euro	Kehittyneet	2 564 798	5 129 595
					Siirtymä	15 040 007	30 080 013
					NSPA		
1.ii	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh-dennetyt aluekehitysstra-tegiat	euro	Kehittyneet	1 602 999	3 205 997
					Siirtymä	9 400 005	18 800 009
					NSPA		
1.iii	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh-dennetyt aluekehitysstra-tegiat	euro	Kehittyneet	2 244 198	4 488 396
					Siirtymä	13 160 006	26 320 011
					NSPA		
2.i	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh-dennetyt aluekehitysstra-tegiat	euro	Kehittyneet	1 496 132	2 992 264
					Siirtymä	8 773 337	17 546 674
					NSPA		
2.vi	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh-dennetyt aluekehitysstra-tegiat	euro	Kehittyneet	641 200	1 282 399
					Siirtymä	3 760 002	7 520 004
					NSPA		

2) Ohjelmanmuutos: RCO75 eri erityistavoitteissa

Erityis- tavoite	Rahasto	Tunnus	Indikaattori	Mitta- yksikkö	Alueluokka	Välitavoite (2024)	Tavoite (2029)
1.i	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh- dennetyt aluekehitysstra- tegiat	kpl	Kehittyneet	1	1
					Siirtymä	1	1
					NSPA		
1.ii	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh- dennetyt aluekehitysstra- tegiat	kpl	Kehittyneet	1	1
					Siirtymä	1	1
					NSPA		
1.iii	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh- dennetyt aluekehitysstra- tegiat	kpl	Kehittyneet	1	1
					Siirtymä	1	1
					NSPA		
2.i	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh- dennetyt aluekehitysstra- tegiat	kpl	Kehittyneet	1	1
					Siirtymä	1	1
					NSPA		
2.vi	EAKR	RCO75	Tuen piiriin kuuluvat yh- dennetyt aluekehitysstra- tegiat	kpl	Kehittyneet	1	1
					Siirtymä	1	1
					NSPA		

Päätösehdotus

- Seurantakomitea hyväksyy osaltaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 -ohjelman ohjelmanmuutoksen toimitettavaksi edelleen komissiolle. Ohjelmanmuutoksella lisätään liitteiden mukaiset JTF-rahaston ohjelmatekstit ja alueelliset siirtymäsuunnitelmat osaksi ohjelmaa sekä korjataan EAKR tuotosindikaattori vastaamaan rahastojen sääntöjen mukaista määritelmää. Valtuutetaan sihteeristö tekemään ohjelmamuutokseen tarvittaessa pieniä ja teknisiä korjauksia.

JTF valintaperusteet

Erityistavoite 7.1

Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Erityistavoitekohtaiset valintaperusteet

- Erityiset valintaperusteet ovat erityistavoitekohtaisia. Ne eivät rajaa hankkeiden tukikelpoisuutta, vaan pyrkivät nostamaan esille parhaita hankkeita.
- Hankkeen maakunnan siirtymäsuunnitelman ja erityistavoitteen mukaisuus tarkistetaan yleisiä valintaperusteita arvioitaessa.
- Pisteytettäviksi valintaperusteiksi on nostettu rahaston erityistä lisäarvoa tuottavia painopisteitä tai painotuksia.
- Kaikissa hauissa käytetään horisontaalisia valintaperusteita.
- Näiden lisäksi hakujen suuntaamiseksi tulee hakuun valita vähintään kolme erityistavoitekohtaista valintaperusteista, joista yksi voi olla tarkentava valintaperuste.
- Yhteensä pisteytettäviä valintaperusteita on vähintään kuusi kappaletta.

Erityistavoitekohtaiset valintaperusteet

0 – 5 pistettä

- Hanke tukee ja edistää turveyrittäjien ja muiden turvesektorin toimijoiden uudelleen työllistymistä tai uuden liiketoiminnan käynnistämistä
- Hanke edistää kasvuhakuista ja uutta työllistävää liiketoimintaa
- Hankkeella tuetaan uudistuvaa liiketoimintaa sekä yritysten jatkuvuutta
- Hanke parantaa pk-yritysten kasvu-, kansainvälistymis-, markkinointi- tai innovointivalmiuksia tai –edellytyksiä
- Hanke tukee pk-yritysten tuotteiden, palveluiden tai tuotantomenetelmien kehittämistä ja kaupallistamista tai uuden teknologian käyttöönottoa
- Hanke vahvistaa hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista tai kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja
- Hanke tukee ja edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa
- Hanke vahvistaa kiertotalouteen ja korkean jalostusasteen biotalouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista ja kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja
- Hanke edistää hiilinielujen säilyttämistä tai ennallistamista
- Hanke tukee elinkeinon sopeutumista ilmastonmuutokseen
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien työllisyyttä välittömästi tai välillisesti.
- Hankkeessa edistetään erilaisia työmahdollisuuksien räätälöintejä yhteistyössä rekrytoivien työnantajien kanssa
- Hanke vastaa osaltaan tunnistettuihin paikallisiin/alueellisiin työvoimatarpeisiin
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään koulutuksessa aliedustettuihin ryhmiin kuuluvien osaamista ja sitä kautta työllistymismahdollisuuksia.

Erityistavoitekohtaiset valintaperusteet

0 – 5 pistettä

- Hanke tukee ja edistää turveyrittäjien ja muiden turvesektorin toimijoiden uudelleen työllistymistä tai uuden liiketoiminnan käynnistämistä
- Hanke edistää kasvuhakuista ja uutta työllistävää liiketoimintaa
- Hankkeella tuetaan uudistuvaa liiketoimintaa sekä yritysten jatkuvuutta
- Hanke parantaa pk-yritysten kasvu-, kansainvälistymis-, markkinointi- tai innovointivalmiuksia tai –edellytyksiä
- Hanke tukee pk-yritysten tuotteiden, palveluiden tai tuotantomenetelmien kehittämistä ja kaupallistamista tai uuden teknologian käyttöönottoa
- Hanke vahvistaa hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista tai kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja
- Hanke tukee ja edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa
- Hanke vahvistaa kiertotalouteen ja korkean jalostusasteen biotalouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista ja kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja
- Hanke edistää hiilinielujen säilyttämistä tai ennallistamista
- Hanke tukee elinkeinon sopeutumista ilmastonmuutokseen
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään erityisesti nuorten työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien työllisyyttä välittömästi tai välillisesti.
- Hankkeessa edistetään erilaisia työmahdollisuuksien räätälöintejä yhteistyössä rekrytoivien työnantajien kanssa
- Hanke vastaa osaltaan tunnistettuihin paikallisiin/alueellisiin työvoimatarpeisiin
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään koulutuksessa aliedustettuihin ryhmiin kuuluvien ja nuorten osaamista ja sitä kautta työllistymismahdollisuuksia.

Horizontaaliset valintaperusteet

0 – 3 pistettä

- Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa
- Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä
- Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa

Horizontaaliset valintaperusteet

0 – 5 pistettä

- Hanke kohdistuu maakuntien strategioissa (erityisesti älykkään erikoistumisen strategia) tunnistettuihin kärkialoihin tai kehittämiskohteisiin

Kiitos

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet